

Rolnummer 817
Arrest nr. 6/96 van 18 januari 1996

A R R E S T

In zake : het beroep tot vernietiging van artikel 216, vierde streepje, van het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap, ingesteld door de v.z.w. Nationale Confederatie van het Bouwbedrijf.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters L. De Grève en M. Melchior, en de rechters L.P. Suetens, H. Boel, L. François, P. Martens, J. Delruelle, G. De Baets, E. Cerexhe, H. Coremans, A. Arts en R. Henneuse, bijgestaan door de griffier L. Potoms, onder voorzitterschap van voorzitter L. De Grève,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van het beroep*

Bij verzoekschrift dat aan het Hof is toegezonden bij op 14 februari 1995 ter post aangetekende brief en ter griffie is ingekomen op 15 februari 1995, is beroep tot vernietiging ingesteld van artikel 216, vierde streepje, van het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap, bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 31 augustus 1994, door de v.z.w. Nationale Confederatie van het Bouwbedrijf, met maatschappelijke zetel te 1000 Brussel, Lombardstraat 42.

II. *De rechtspleging*

Bij beschikking van 15 februari 1995 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er geen aanleiding was om artikel 71 of 72 van de organieke wet toe te passen.

Van het beroep is kennisgegeven overeenkomstig artikel 76 van de organieke wet bij op 28 februari 1995 ter post aangetekende brieven.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 7 maart 1995.

Memories zijn ingediend door :

- de Ministerraad, Wetstraat 16, 1000 Brussel, bij op 13 april 1995 ter post aangetekende brief;
- de Waalse Regering, rue Mazy 25-27, 5100 Namen, bij op 14 april 1995 ter post aangetekende brief;
- de Vlaamse Regering, Martelaarsplein 19, 1000 Brussel, bij op 18 april 1995 ter post aangetekende brief.

Van die memories is kennisgegeven overeenkomstig artikel 89 van de organieke wet bij op 10 mei 1995 ter post aangetekende brieven.

Memories van antwoord zijn ingediend door :

- de verzoekende partij, bij op 31 mei 1995 ter post aangetekende brief;
- de Ministerraad, bij op 6 juni 1995 ter post aangetekende brief.

Bij beschikking van 4 juli 1995 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, verlengd tot 14 februari 1996.

Bij beschikking van 13 september 1995 heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en de dag van de terechtzitting bepaald op 3 oktober 1995.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de partijen en hun advocaten bij op 14 september 1995 ter post aangetekende brieven.

Op de openbare terechtzitting van 3 oktober 1995 :

- zijn verschenen :
 - . Mr. P. Peeters, advocaat bij de balie te Brussel, voor de verzoekende partij;
 - . Mr. D. D'Hooghe, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad;
 - . Mr. M. Verdussen, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Waalse Regering;
 - . Mr. P. Devers, advocaat bij de balie te Gent, voor de Vlaamse Regering;
- hebben de rechters-verslaggevers G. De Baets en P. Martens verslag uitgebracht;
- zijn de voornoemde advocaten gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

III. *De bestreden bepaling*

Het bestreden artikel 216 maakt deel uit van het vierde hoofdstuk « Beheer van de hogeschool » van titel IV, « Financiering en beheer van de hogescholen », van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap.

Die bepaling luidt als volgt:

« De hogeschool sluit haar overeenkomsten voor aanneming van werk, leveringen en diensten af volgens de wettelijke en reglementaire bepalingen betreffende de overheidsopdrachten met dien verstande dat het hogeschoolbestuur :

(...)

- van de regels betreffende de keuze van aannemer mag afwijken bij openbare of beperkte aanbesteding, als de Vlaamse regering zich hiertegen niet verzet binnen de dertig dagen na de aanvraag.

(...)»

IV. *In rechte*

- A -

Standpunt van de verzoekende partij

A.1.1. De verzoekende partij, die het beroep tot vernietiging binnen de wettelijk voorgeschreven termijn heeft ingesteld, is een vereniging zonder winstoogmerk die krachtens artikel 4 van haar statuten over het rechtens vereiste belang beschikt om een beroep tot vernietiging van de bestreden bepaling in te stellen, zoals overigens moge blijken uit het standpunt van het Hof in zijn arrest nr. 32/92 van 23 april 1992 over een vergelijkbaar beroep van de verzoekende partij.

A.1.2. De bestreden bepaling schendt de artikelen 35 en 38 van de Grondwet en artikel 6, § 1, VI, derde lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

Krachtens de bestreden bepaling worden de hogeschoolbesturen gemachtigd om bij het sluiten van overeenkomsten voor aanneming van werk, leveringen en diensten af te wijken van de regels betreffende de keuze van aannemer bij openbare of beperkte aanbesteding, als de Vlaamse Regering zich hiertegen niet verzet binnen dertig dagen na de aanvraag.

Op grond van de in het middel aangehaalde Grondwets- en wetsbepalingen beschikt de Vlaamse Gemeenschap, in afwachting van de tenuitvoerlegging van artikel 35 van de Grondwet, principieel over toegewezen bevoegdheden. De Gemeenschap dient die bevoegdheden uit te oefenen met inachtneming van het algemeen normatief kader van de economische unie en de monetaire eenheid, zoals vastgesteld door of krachtens de wet en door of krachtens de internationale verdragen. Het voorschrift van artikel 6, § 1, VI, derde lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 past weliswaar in het kader van de toewijzing van bevoegdheden aan de gewesten wat de economie betreft, maar volgens een vaste rechtspraak van het Hof gelden de beperkingen die hieruit voortvloeien eveneens ten aanzien van de uitoefening van gemeenschapsbevoegdheden.

A.1.3. Noch de bepalingen van de richtlijn 93/37 van de Raad van 14 juni 1993 betreffende de coördinatie van de procedures voor het plaatsen van overheidsopdrachten voor de uitvoering van werken (*Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen*, nr. L 199/54 van 9 augustus 1993), noch de bepalingen van het koninklijk besluit van 1 augustus 1990 betreffende de mededinging inzake bepaalde overheidsopdrachten voor de uitvoering van werken in het raam van de Europese Gemeenschappen (*Belgisch Staatsblad*, 10 augustus 1990) die de voormelde richtlijn in het Belgisch recht omzetten, laten ruimte om, wanneer de laagste prijs het enige gunningscriterium is, af te wijken van de regel van gunning aan de inschrijver met het laagste regelmatige bod. Het is overigens de onverzoenbaarheid van de afwijkingsmogelijkheid, ingeschreven in de wet van 14 juli 1976 betreffende de overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten, met de Europese regelgeving, die de federale wetgever ertoe bracht om die mogelijkheid niet meer op te nemen in artikel 15 van de wet van 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten.

A.1.4. De Vlaamse Gemeenschap vermag voor de uitvaardiging van de bestreden decreetsbepaling evenmin een beroep te doen op artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, nu de voormelde Europese en federale regelgeving onmiskenbaar deel uitmaakt van het algemeen normatief kader van de economische unie en de monetaire eenheid, zoals bedoeld in artikel 6, § 1, VI, derde lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

Standpunt van de Ministerraad

A.2.1. De Ministerraad ondersteunt het middel van het verzoekschrift (A.2.2 en A.2.3) en voegt daar een bijkomend middel aan toe, namelijk de schending van de artikelen 35, 38 en 127, § 1, 2°, van de Grondwet en van de artikelen 6, § 1, VI, vierde lid, P, en 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen (A.2.4 en A.2.5).

A.2.2. De bestreden bepaling doet afbreuk aan de beginselen van de economische unie en de monetaire eenheid, waardoor ook de gemeenschappen gebonden zijn. Het « algemeen normatief kader » inzake overheidsopdrachten wordt zowel op het Europese als op het federale vlak gesteld.

Op het Europese vlak wordt de aangelegenheid geregeld door de richtlijn van 22 maart 1988 inzake de overheidsopdrachten voor leveringen en de richtlijn van 18 juli 1989 inzake de overheidsopdrachten voor werken, gecoördineerd door de richtlijnen 93/36 en 93/37 van 14 juni 1993. De gunning van overheidsopdrachten voor dienstverlening en in de nutssectoren wordt geregeld door respectievelijk de richtlijn 92/50 van 18 juni 1992 en de richtlijn 93/38 van 14 juni 1993.

Op het federale vlak werden de richtlijnen 93/36 en 93/37 door de wet van 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten op een coherente en duidelijke wijze in het Belgisch recht geïmplementeerd. Alleen boek II van die wet is thans in werking getreden, zodat de gunning van overheidsopdrachten nog wordt geregeld door de wet van 14 juli 1976. De richtlijnen betreffende de gunning van overheidsopdrachten voor dienstverlening en in de nutssectoren werden nog niet in het Belgisch recht omgezet maar aangenomen wordt dat zij directe werking hebben.

A.2.3. Het « algemeen normatief kader » inzake overheidsopdrachten maakt het niet mogelijk om bij aanbestedingen af te wijken van de keuze van de regels van gunning aan de inschrijver met het laagste regelmatige bod. Volgens de Europese regels bestaat het gunningscriterium ofwel in de laagste prijs ofwel in de economisch voordeligste aanbieding. Aan de aanbestedende overheid wordt niet de mogelijkheid verleend om, indien de gunning gebeurt op basis van de laagste prijs, van de toewijzing aan de laagste (regelmatige) inschrijving af te wijken.

Enkel wanneer de Europese richtlijnen, gelet op de drempelbedragen, niet van toepassing zijn, kan bij aanbestedingen overeenkomstig artikel 12, § 2, van de wet van 14 juli 1976 en dit zolang de wet van 24 december 1993 nog niet in werking is getreden, onder bepaalde voorwaarden nog worden afgeweken van de regel van toewijzing aan de laagste regelmatige inschrijving.

A.2.4. Alleen de federale overheid is bevoegd om de algemene regels inzake overheidsopdrachten vast te stellen. Immers, artikel 6, § 1, VI, vierde lid, bepaalt dat de federale overheid voor de in het derde lid vermelde doelstellingen inzake economische unie en monetaire eenheid bevoegd is om algemene regels voor overheidsopdrachten vast te stellen. Door in verband met de gunning van overheidsopdrachten te voorzien in een regel die het mogelijk maakt om af te wijken van de algemene regel van toewijzing aan de laagste inschrijving, wordt een afwijking ingevoerd waardoor de decreetgever op het bevoegdheidsdomein van de federale wetgever is getreden.

A.2.5. Nu rest slechts de vraag of de Vlaamse Gemeenschap zich kon beroepen op artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, krachtens hetwelk de decreten in aangelegenheden waarvoor de raden niet bevoegd zijn, rechtsbepalingen kunnen bevatten voor zover die bepalingen noodzakelijk zijn voor de uitoefening van hun bevoegdheid.

Het Hof heeft reeds in 1992 ten aanzien van een vergelijkbare bepaling in het decreet van 31 juli 1990 betreffende het onderwijs-II geoordeeld dat aan de voorwaarden voor toepassing van voormeld artikel 10 was voldaan. De aanvaardbaarheid van een gedifferentieerde regeling werd aangenomen op grond dat de nationale wetgever zelf - vóór de toekenning van de bevoegdheid inzake onderwijs aan de gemeenschappen - het noodzakelijk achtte om in onderwijsaangelegenheden af te wijken van de algemene regels inzake overheidsopdrachten. In dezelfde zin vermocht de decreetgever te oordelen dat de bestreden bepaling noodzakelijk was voor de uitoefening van zijn bevoegdheid inzake onderwijs.

De algemene (federale) regels inzake de gunning van overheidsopdrachten zijn inmiddels grondig gewijzigd door de wet van 24 december 1993, waardoor de mogelijkheid om bij de aanbestedingen af te wijken van de regels van de gunning aan de laagstbiedende inschrijver, overeenkomstig de Europese richtlijnen, is weggefallen, zodat de betrokken aangelegenheid zich niet meer leent tot een gedifferentieerde regeling. Ofschoon die wet nog niet in werking is getreden, moet met het bestaan ervan rekening worden gehouden bij de beoordeling van de vraag of de door de decreetgever betreden bevoegdheid van de federale wetgever zich tot een gedifferentieerde regeling leent en of de weerslag op de voorbehouden aangelegenheid marginaal is. Uit het bestaande europeesrechtelijke kader vloeit voort dat de decretale bepaling, voor de opdrachten die aan de Europese richtlijnen zijn onderworpen, hoe dan ook strijdig is met de rechtstreeks toepasselijke bepalingen ervan. Om die reden moet worden besloten dat de geregelde aangelegenheid zich niet tot een gedifferentieerde regeling leent en de weerslag op de voorbehouden aangelegenheid evenmin marginaal is.

Ten aanzien van de hogescholen is overigens niet toegelicht waarin de noodzaak bestaat om in

onderwijsaangelegenheden af te wijken van de algemene regels inzake overheidsopdrachten, behoudens om de logica van het onderwijsdecreet-II door te trekken en op grond van de vaststelling dat een dergelijke bepaling nuttig kan zijn en niet wordt misbruikt.

Standpunt van de Waalse Regering

A.3. De Waalse Regering verwijst naar het arrest van het Hof nr. 32/92 van 23 april 1992 en de daarin opgenomen overwegingen op grond waarvan werd besloten dat de Vlaamse Regering zich destijds had kunnen beroepen op artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980. De Waalse Regering ziet geen enkele reden om van die rechtspraak af te wijken.

In tegenstelling met wat de verzoekende partij beweert, is de toetsingsnorm niet verschillend, in zoverre het voormelde derde en vierde lid van artikel 6, § 1, VI, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 in beide gevallen onlosmakelijk verbonden lijken: een toetsing op grond van het vierde lid, omvat noodzakelijkerwijze een beoordeling in het licht van het derde lid. In dat verband wordt er ook aan herinnerd dat het Hof niet bevoegd is om rechtstreeks de bestaanbaarheid van een wettelijke norm met een internationale rechtsregel te toetsen.

Ten slotte moet worden opgemerkt dat de decreetgever zich kon inspireren op artikel 12, § 2, van de wet van 14 juli 1976 omdat artikel 15 van de wet van 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten, niet in werking was getreden op het ogenblik waarop het bestreden decreet werd aangenomen.

Standpunt van de Vlaamse Regering

A.4.1. De Vlaamse Regering verwijst vooreerst naar het voormeld arrest van het Hof, nr. 32/92, dat een aan het bestreden artikel analoge bepaling in het decreet betreffende het onderwijs-II van 31 juli 1990 grondwettig beoordeelde.

Ten overstaan van die rechtstoestand geldt dat de wet van 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten de mogelijkheid waarin voorzien was in artikel 12 van de wet van 14 juli 1976 om bij gemotiveerde ministeriële beslissing af te wijken van de regeling van de toewijzing aan de laagste regelmatige inschrijving, niet meer opneemt omdat de Commissie voor de Overheidsopdrachten die afwijkingsmogelijkheid onverzoenbaar achtte met de Europese richtlijnen. De Koning heeft nog geen gebruik gemaakt van Zijn bevoegdheid om boek I van die wet in werking te laten treden, zodat de Vlaamse Gemeenschap met die bepaling nog geen rekening diende te houden.

A.4.2. Hetgeen aan het Hof thans wordt voorgelegd, verschilt in wezen niet van de aangelegenheid waarover het Hof reeds eerder uitspraak deed. De bevoegdheden van de federale wetgever inzake overheidsopdrachten zijn beperkt tot de vaststelling van de algemene regels met het enkele doel de in het derde lid van artikel 6, § 1, VI, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 opgesomde beginselen van de economische unie en de monetaire eenheid te waarborgen.

In deze context valt niet in te zien hoe met betrekking tot de materie van de overheidsopdrachten, de gemeenschappen, inzake het onderwijs, zich niet zouden kunnen beroepen op artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 om de aangevochten regelgeving te verantwoorden, hetgeen het Hof heeft erkend in het arrest nr. 32/92. Dit geldt des te meer aangezien de bestreden bepaling ook van toepassing is op de gesubsidieerde (vrije en officiële) hogescholen en de daarin vervatte afwijkingsmogelijkheid, met betrekking tot de inhoudelijke weerslag op de voorbehouden bevoegdheid van de federale wetgever, nog meer marginaal is.

A.4.3. Ofschoon die afwijkingsmogelijkheid niet meer is opgenomen in de wet van 24 december 1993, moet worden vastgesteld dat die wet ten tijde van de aanneming van de bestreden bepaling, nog niet in werking was getreden. Evenmin heeft de richtlijn 93/37/EEG van 14 juni 1993, die een coördinatie van vroegere richtlijnen is, meer in het bijzonder artikel 30, 1°, een wijziging in de voorheen bestaande Europese regelgeving meegebracht. Met andere woorden, het wettelijke kader is hetzelfde als bij de beoordeling van de zaak in het arrest nr. 32/92 van 23 april 1992.

A.4.4. Zelfs indien er strijdigheid is met het Europees recht, dan geldt die strijdigheid slechts voor opdrachten inzake de uitvoering van werken die het bedrag van 5 miljoen ecu (ten tijde van de aanneming van het bestreden decreet : 206 miljoen Belgische frank), exclusief de belasting over de toegevoegde waarde, overschrijden.

Memorie van antwoord van de verzoekende partij

A.5. Uit de standpunten van de Vlaamse en de Waalse Regering blijkt dat de bestreden bepaling strijdig is met de rechtstreeks toepasselijke Europese richtlijnen en met de federale regelgeving waarbij die richtlijnen in het Belgisch recht werden omgezet, enerzijds, en dat voormelde Europese en federale regelgeving deel uitmaakt van het algemeen normatief kader van de economische unie en de monetaire eenheid als bedoeld in artikel 6, § 1, VI, derde lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, anderzijds.

Het Hof sprak zich in het arrest nr. 32/92 niet uit over de verenigbaarheid van een analoge bepaling met artikel 6, § 1, VI, derde lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, noch over de verenigbaarheid met datzelfde artikel 6, § 1, VI, derde lid, van de afwijking in artikel 12, § 2, van de wet van 14 juli 1976 van de algemene regel dat bij aanbesteding de opdracht wordt toegekend aan de laagste regelmatige inschrijving.

Memorie van antwoord van de Ministerraad

A.6. De Ministerraad verwijst voor het antwoord op de memoires van de Vlaamse en de Waalse Regering naar zijn oorspronkelijke memorie in deze zaak.

- B -

B.1. Het middel van de verzoekende partij en de Ministerraad is afgeleid uit de schending van de artikelen 35, 38 en 127, § 1, 2°, van de Grondwet, en van de artikelen 6, § 1, VI, derde en vierde lid, en 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

B.2.1. Artikel 6, § 1, VI, derde en vierde lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, zoals gewijzigd bij de bijzondere wetten van 8 augustus 1988 en 16 juli 1993, bepaalt:

« In economische aangelegenheden oefenen de Gewesten hun bevoegdheden uit met inachtneming van de beginselen van het vrije verkeer van personen, goederen, diensten en kapitalen en van de vrijheid van handel en nijverheid, alsook met inachtneming van het algemeen normatief kader van de economische unie en de monetaire eenheid, zoals vastgesteld door of krachtens de wet, en door of krachtens de internationale verdragen.

De federale overheid is met dit doel bevoegd om algemene regels vast te stellen inzake:
1° de overheidsopdrachten;
(...). »

B.2.2. In tegenstelling tot de aangelegenheden die verder in artikel 6, § 1, VI, van de bijzondere wet worden opgesomd, en waarvoor de federale wetgever een exclusieve bevoegdheid

heeft, is zijn bevoegdheid inzake overheidsopdrachten beperkt tot het vaststellen van algemene regels met het enkele doel de in het laatste lid van dat artikel opgesomde beginselen te waarborgen.

B.2.3. Zoals uit de parlementaire voorbereiding van de bijzondere wet van 8 augustus 1988 tot wijziging van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 blijkt, werd onder de « algemene regels inzake overheidsopdrachten » verstaan de beginselen die vervat of uitgewerkt zijn in :

- de wet van 14 juli 1976 betreffende de overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten;

- het koninklijk besluit van 22 april 1977 betreffende de overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten;

- het ministerieel besluit van 10 augustus 1977 houdende vaststelling van de algemene aannemingsvoorwaarden van de overheidsopdrachten van werken, leveringen en diensten;

- de reglementering inzake erkenning van de aannemers (*Gedr. St.*, Kamer, B.Z. 1988, nr. 516/6, pp. 126-127).

De wet van 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten, bevat een nieuwe regeling inzake overheidsopdrachten.

B.2.4. Met toepassing van de bestreden bepaling, hebben de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap de verplichting de overeenkomsten voor aanneming van werk, leveringen en diensten af te sluiten volgens de wettelijke en reglementaire bepalingen betreffende de overheidsopdrachten, met dien verstande dat het hogeschoolbestuur ondermeer « van de regels betreffende de keuze van aannemer mag afwijken bij openbare of beperkte aanbesteding, als de Vlaamse regering zich hiertegen niet verzet binnen de dertig dagen na de aanvraag ».

Een bepaling van die aard behelst een algemene regel krachtens artikel 6, § 1, VI, vierde lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

B.2.5.1. De Vlaamse Regering beroept zich ter verantwoording van de bestreden bepaling op artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, gewijzigd door de bijzondere wet van 8 augustus 1988. Krachtens die bepaling kunnen de decreten rechtsbepalingen bevatten in aangelegenheden waarvoor niet de raden, maar de federale wetgever in beginsel bevoegd is, hetzij krachtens een uitdrukkelijk voorbehoud in die wet, hetzij op grond van zijn residuaire bevoegdheid, indien dat noodzakelijk is voor de uitoefening van de bevoegdheid van die raden.

B.2.5.2. Om bestaanbaar te zijn met de bevoegdheidsverdeling ingesteld door of krachtens de Grondwet is een beroep op artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 slechts toelaatbaar onder de voorwaarde dat de voorbehouden aangelegenheid zich tot een gedifferentieerde regeling leent.

B.2.6. In artikel 15 van de wet van 24 december 1993 is de destijds in paragraaf 2 van artikel 12 van de wet van 14 juli 1976 bepaalde mogelijkheid om in een aanbesteding af te wijken van de regel van gunning aan de inschrijver met het laagste bod opgeheven, volgens de memorie van toelichting op grond van de overweging dat een dergelijke bepaling onverzoenbaar is met de Europese richtlijnen (*Gedr. St.*, Senaat, 1992-1993, nr. 656-1, p. 24). De nieuwe regel heeft tot gevolg dat de aangelegenheid van de aanbestedingen die erdoor wordt beheerst, zich niet langer tot een gedifferentieerde regeling leent.

B.2.7.1. De Vlaamse en de Waalse Regering voeren aan dat op het ogenblik van de aanneming van de bestreden bepaling, artikel 15 van de wet van 24 december 1993 wel was aangenomen en bekendgemaakt, maar nog niet in werking was getreden.

B.2.7.2. Het is juist dat met toepassing van artikel 4 van de wet van 31 mei 1961 betreffende het gebruik der talen in wetgevingszaken, het opmaken, bekendmaken en inwerkingtreden van wetten en verordeningen, « de wetten (...) verbindend (zijn) in het gehele Rijk de tiende dag na die van hun bekendmaking, tenzij de wet een andere termijn heeft bepaald »; dat ten deze artikel 69 van de wet van 24 december 1993 bepaalt : « De Koning stelt voor boek I, voor boek II en voor iedere bepaling van boek III van deze wet de datum van inwerkingtreding vast »; dat artikel 15 deel uitmaakt van boek I van de wet en de burgers niet kan worden tegengesteld zolang geen desbetreffend besluit van inwerkingtreding is genomen.

Toen de decreetgever het betwiste decreet aannam, kon hij evenwel niet voorbijgaan aan het bestaan van de wet van 24 december 1993, bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 22 januari 1994. Hij was verplicht rekening te houden met artikel 15 van de wet van 24 december 1993, dat een element vormt van het algemeen normatief kader dat door de federale wetgever is vastgesteld, waarvan artikel 6, § 1, VI, derde lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 uitdrukkelijk de eerbiediging oplegt.

B.2.8. Het subsidiaire argument van de Vlaamse Regering dat de bestreden bepaling slechts door bevoegdheidsoverschrijding zou zijn aangetast in zoverre zij, zoals naar Europees gemeenschapsrecht bepaald, betrekking heeft op opdrachten ter zake van uitvoering van werken die het bedrag van vijf miljoen ecu, exclusief de belasting over de toegevoegde waarde, overschrijden, kan niet worden aangenomen. Weliswaar blijkt uit de aangehaalde parlementaire voorbereiding van de wet van 24 december 1993 dat de in artikel 12, § 2, van de wet van 14 juli 1976 opgenomen mogelijkheid om af te wijken van de regel van de gunning aan de inschrijver met het laagste bod niet werd opgenomen op grond van de overweging « dat een dergelijke bepaling onverzoenbaar is met de Europese richtlijnen », doch nergens blijkt de wil van de federale wetgever om de onmogelijkheid van uitzonderingen te beperken tot aanbestedingen voor de uitvoering van werken boven het bedrag van vijf miljoen ecu. De in artikel 15 van de wet van 24 december 1993 opgenomen bepaling geldt in de regel voor alle aanbestedingen, ongeacht het bedrag ervan.

B.2.9. De bestreden bepaling schendt de door of krachtens de Grondwet vastgestelde bevoegdheidsregels.

Om die redenen,

het Hof

vernietigt in artikel 216 van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap, de woorden « van de regels betreffende de keuze van aannemer mag afwijken bij openbare of beperkte aanbesteding, als de Vlaamse regering zich hiertegen niet verzet binnen de dertig dagen na de aanvraag ».

Aldus uitgesproken in het Nederlands, het Frans en het Duits, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 18 januari 1996.

De griffier,

De voorzitter,

L. Potoms

L. De Grève